

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
і міжнародної діяльності

Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника

кандидат хімічних наук, доцент

Лілія ТУРОВСЬКА

11 " червня 2026 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 3 від 5 червня 2026 р. засідання фахового семінару кафедри дизайну і теорії мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

ПРИСУТНІ:

Дундяк І. М. – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри дизайну і теорії мистецтва – гарант даної ОНП, голова семінару;

Пастух Г. С. – асистент кафедри дизайну і теорії мистецтва – секретар семінару;

Чуйко О. Д. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Бабій Н. П. – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Макогін Г. В. – кандидат мистецтвознавства, доцент, заступник директора Навчально-наукового інституту мистецтв – науковий керівник, член семінару;

Семчук Л. Я. – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Чмелик І. М. – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Лотоцька В. М. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Нагорняк Х. М. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Шпільчак В. А. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри

Шпільчак В. А. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Калиновська І. М. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Губаль Б. І. – професор, Заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару.

З присутніх – три доктори мистецтвознавства та шість кандидатів мистецтвознавства, один кандидат педагогічних наук та один заслужений діяч мистецтв, професор – фахівці за профілем представленої дисертації.

Головуюча на фаховому семінарі — доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри дизайну і теорії мистецтва Дундяк І. М

СЛУХАЛИ:

1. Результати дисертаційного дослідження аспірантки Сандюк Лариси Петрівни, 4 курсу вечірньої державної форми навчання за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація на тему “Художньо-стилістичні домінанти хутових виробів України середини XX – початку XXI століття”, поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 02 Культура і мистецтво за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Тему дисертаційної роботи «Художньо-стилістичні домінанти хутових виробів України середини XX - початку XXI століття» затверджено на засіданні Вченої ради Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 9 від 01.11.22 р.

Науковий керівник – кандидат мистецтвознавства, доцент, заступник директора ННІМ, Макогін Г. В.

2. Головуюча: слово для виступу має аспірантка Сандюк Л. П.

Виступ аспірантки Сандюк Лариси Петрівни.

Шановна головуєча, члени кафедри. Хочу представити вашій увазі свою наукову роботу на тему “Художньо-стилістичні домінанти хутових виробів України середини XX – початку XXI століття”.

У межах дослідження художньо-стилістичних домінант хутрових виробів України середини ХХ - початку ХХІ століття поняття домінанти розглядається як провідна структуроутворювальна ознака, що визначає художню цілісність виробу, його образну виразність, стильову належність, пластичну організацію та матеріально-фактурну специфіку. Домінанта виступає основним чинником, який підпорядковує собі інші елементи форми, декору, кольору, конструкції та фактури.

Друга половина ХХ – початок ХХІ століття позначені активними змінами у сфері матеріальної культури, народних художніх промислів, мистецтва костюма та художнього формоутворення одягу. У цей період традиційні ремісничі практики дедалі частіше переосмислюються не лише як частина історико-етнографічної спадщини, а і як джерело сучасних композиційних, пластичних та образно-асоціативних рішень. Особливо виразно ці процеси простежуються у формотворенні хутрових виробів, де поєднуються природна виразність матеріалу, складна технологія обробки, конструктивна логіка крою, декоративна система та образна пам'ять традиційного вбрання.

Актуальність дослідження зумовлена потребою системного мистецтвознавчого осмислення хутрових виробів України як особливої форми декоративно-прикладної культури, у якій матеріал, технологія, композиція й образ утворюють цілісну художню систему. Попри наявність значної кількості праць з історії народного вбрання, шкіряних промислів, технології хутра та композиції костюма, питання художньо-стилістичної домінанти хутрових виробів України середини ХХ - початку ХХІ століття і, не було предметом окремого комплексного дослідження. У науковій літературі хутряний одяг здебільшого розглядається в етнографічному, технологічному, виробничому або історико-краєзнавчому аспектах, тоді як аналіз його художньої структури, стилістичної еволюції, образно-асоціативних моделей і взаємодії традиції з формотворенням потребує поглиблення.

Метою дисертації є виявлення, систематизація та наукове обґрунтування художньо-стилістичних домінант хутрових виробів України середини ХХ початку ХХІ століття.

Для досягнення поставленої мети нами визначено такі завдання дослідження:

1. - проаналізувати та систематизувати наукову та спеціальну літературу означеної теми за домінуючими підходами щодо її вивчення;
2. висвітлити еволюцію, становлення та розвиток хутових виробів України в контексті традиційного та професійного мистецтва, а також окреслити роль екологічної етики як новітньої домінанти в зміні ставлення до хутра;
3. виявити морфологічні властивості хутра та проаналізувати їхній вплив на композицію, пластику, силует і фактурно-колористичну організацію виробу;
4. дослідити художньо-пластичні та образно-стильові домінанти хутових виробів;
5. виокремити й обґрунтувати основні засади типології хутових виробів;
6. окреслити домінантні художньо-стилістичні принципи формотворення хутових виробів в українському та європейському контексті.

Об'єктом дослідження є хутові вироби України середини XX - початку XXI століття, створені в умовах ремісничої, фабричної, колективної та авторської проєктно-художньої практики.

Предметом дослідження є художньо-стилістичні домінанти хутових виробів, України, що виявляються у взаємодії матеріалу, силуетно-пластичного вирішення, кольору, фактури, декору, технологічних прийомів та образно-асоціативного змісту.

Територіальні межі дослідження охоплюють Україну. Для виявлення ширших закономірностей окремі явища зіставляються з європейськими процесами розвитку хутряного одягу.

Хронологічні межі дослідження охоплюють другу половину XX - початок XXI століття, умовно від 1950-х до 2020-х років. Нижня межа пов'язана з повоєнним етапом індустріалізації, розвитком фабричних форм організації хутового виробництва та активізацією професійного моделювання виробів. Верхня межа зумовлена сучасним етапом художнього переосмислення хутра в умовах трансформації естетичних, технологічних та екологічних

підходів. Водночас для виявлення історичних витоків традицій кушнірства в роботі залучено ретроспективний матеріал від ранньомодерного періоду, а також джерела XIX - першої половини XX століття.

Теоретичною основою для розгляду народного одягу та кушнірських виробів є праці Матейко К.І., Білан М.С., Стельмашук Г.Г., Т. Кара-Васильєва, М.Станкевич, О. Никорак у яких традиційний стрій осмислено як систему матеріальної й художньої культури. Історико-регіональний аспект розвитку шкіряних промислів і кушнірства України висвітлено у працях Ф.Вовка, Г. Горинь, Н. Кіщук, О. Сапеляк, Х. Нагорняк, І. Андрухів та С. Гаврилюка. Водночас ці праці не вичерпують проблеми художньої еволюції хутового виробу в умовах професійного формоутворення XX - початку XXI століття.

Методологічну основу дисертації становить комплексний підхід, що поєднує історико-культурний, історико-хронологічний, мистецтвознавчий, формально-стилістичний, порівняльний, типологічний, семіотичний, матеріалознавчий, композиційний, морфологічний, структурно-функціональний та проєктно-аналітичний методи. Історико-культурний метод дав змогу простежити становлення кушнірства, розвиток ремісничих і промислових осередків та зміну соціокультурного статусу хутового виробу. Формально-стилістичний аналіз застосовано для вивчення силуету, пропорцій, композиційної рівноваги, ритму, пластики, кольору, фактури й декору. Матеріалознавчий підхід дає можливість визначити вплив природних і технологічно змінених властивостей хутра на художню форму. Типологічний метод використано для виокремлення образно-асоціативних моделей, а порівняльний - для зіставлення українських і європейських тенденцій у розвитку хутряного одягу.

У **першому розділі** проаналізовано стан наукової розробленості теми, джерельну базу та методологічні засади дослідження. Встановлено, що, попри наявність праць з історії народного вбрання, кушнірства, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну одягу, питання художньо-стилістичних домінант хутових виробів України середини XX – початку XXI століття не були предметом окремого системного мистецтвознавчого аналізу.

У другому розділі розглянуто історичний розвиток художніх традицій кушнірства та хутових виробів в Україні. Охарактеризовано ремісничі осередки, виробничі традиції, фабричний етап, а також трансформацію хутових виробів у контексті народної культури, професійного мистецтва, промислового виробництва й авторського дизайну. Особливу увагу приділено Тисмениці як одному з важливих центрів розвитку кушнірства та хутової промисловості.

У третьому розділі досліджено основні засоби формування стилістики хутових виробів. Визначено роль матеріалу як основи композиційного та пластичного вирішення виробу; проаналізовано силуетно-конструктивні особливості, колористику, фактуру, декоративні прийоми й технології обробки хутра. Доведено, що художній образ хутового виробу формується не лише через зовнішню форму, а через взаємодію природних властивостей хутра, способів крою, оздоблення, кольорових рішень і технологічної майстерності.

У четвертому розділі простежено образно-стильові трансформації хутового одягу середини ХХ – початку ХХІ століття. Виокремлено основні образно-асоціативні моделі хутових виробів: фольклорно-архетипну, класично-референтну, модульно-трансформативну та авангардно-експериментальну. Показано, що сучасні хутові вироби поєднують спадкоємність традиційного кушнірства з новими художніми, конструктивними, технологічними та екологічно орієнтованими підходами.

У роботі обґрунтовано, що художньо-стилістичні домінанти хутових виробів України формуються у взаємодії традиції, матеріалу, конструкції, кольору, фактури, декору, технології та образу. Хутовий виріб розглянуто як носій культурної пам'яті, регіональної ідентичності, художньої традиції та водночас як об'єкт сучасного проектного мислення.

Наукова новизна дисертації полягає у комплексному осмисленні хутових виробів України середини ХХ – початку ХХІ століття як цілісного мистецького явища; у систематизації художньо-пластичних і художньо-стилістичних ознак:

- **вперше** в українському мистецтвознавстві виявлено художньо-стилістичні та образно-сміслові домінанти хутових виробів України середини XX - початку XXI століття;
- роботі систематизовано джерельну базу;
- уточнено місце хутових виробів у системі декоративно-прикладного мистецтва та дизайну одягу;
- розкрито значення матеріалу як активного чинника формотворення;
- визначено роль силуету, кольору, фактури, декору й технологічних прийомів у художній організації виробу;
- новим результатом є обґрунтування типології образно-асоціативних моделей, що дає змогу аналізувати хутові вироби не лише за матеріалом або призначенням, а за способом художнього мислення, образною логікою та стилістичною домінантою.

Уперше хутовий виріб у межах дослідження розглянуто як складний художній об'єкт, у якому поєднуються реміснична спадкоємність, професійна технологія, декоративна виразність, регіональна пам'ять, авторська інтерпретація та сучасні екологічні підходи. Уточнено, що художня якість виробу залежить не від одного окремого чинника - виду хутра, складності технології чи кількості декору, - а від узгодженості природи матеріалу, конструктивної логіки, силуетно-пластичного рішення та образної ідеї.

Теоретичне значення роботи полягає у розширенні мистецтвознавчих уявлень про хутовий виріб як об'єкта декоративно-прикладного мистецтва. Запропонований підхід може бути використаний для подальшого аналізу виробів зі шкіри й хутра, дослідження традиційного та сучасного одягу, вивчення взаємодії ремесла, матеріалу й авторського проектування. Дисертація поглиблює основні поняття дослідження хутряного одягу через категорії морфології матеріалів, стилістичної домінанти, образно-асоціативної моделі, декоративної структури та художнього формотворення.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості їх використання у навчальному процесі мистецьких закладів вищої освіти під час викладання курсів з історії українського костюма, декоративно-прикладного

мистецтва, композиції, дизайну одягу, художнього проектування, матеріалознавства, реставрації та реконструкції виробів зі шкіри й хутра. Матеріали дисертації можуть бути застосовані в музейній і виставковій практиці для атрибуції, опису, систематизації та інтерпретації хутрових виробів, а також у сучасній авторській роботі з натуральним хутром, редизайні, апсайклінгу, створенні колекцій, що поєднують традиційні мотиви з новітніми художніми підходами.

У висновках дисертації наголошено, що хутрові вироби України середини XX - початку XXI століття становлять самостійний і важливий об'єкт мистецтвознавчого аналізу, є важливою складовою декоративно-прикладного мистецтва, моделювання одягу та матеріальної культури.

Проведене дослідження має теоретичне значення для мистецтвознавства та практичне значення для подальшого вивчення, збереження й актуалізації художніх традицій українського кушнірства та дизайну хутрових виробів.

У роботі встановлено, що художня виразність хутрового виробу формується не окремою ознакою, а системою взаємопов'язаних домінант, які визначають його пластичну організацію, стильову належність, декоративну структуру й образне сприйняття.

1. Аналіз основних наукових праць за темою показав, що не зважаючи на значний корпус краєзнавчої, етнографічної, мистецтвознавчої та технологічної літератури, присвяченої українському народному вбранню та виробам з хутра зокрема, недостатньо висвітленими залишаються питання художньо-стилістичних домінант хутрових виробів. У роботі окреслене питання розв'язано шляхом систематизації джерельної бази, аналізу історичного розвитку кушнірства, дослідження морфологічних властивостей хутра, силуетно-пластичних рішень, колористики, декору та технологічних прийомів.

2. З'ясовано особливості розвитку художніх традицій кушнірства в Україні, зокрема в західноукраїнському регіоні. Підтверджено, що кушнірство формувалося як багатофункціональна реміснича система, у якій технологія обробки шкурок поєднувалася з локальною естетикою, орнаментальною культурою, практичною доцільністю та символічним статусом одягу.

Простежено еволюцію хутрових виробів ХХ – початку ХХІ століття в контексті традиційного й професійного мистецтва. Установлено, що впродовж ХХ століття хутряний одяг зазнав помітних змін у силуеті, конструкції, функції, технології та образному наповненні. Від локальних форм кожуха, кептаря, дублянки та півшубка він поступово переходив до системи міського верхнього одягу, фабричних моделей, авторських виробів, подіумних форм і трансформативних конструкцій. Змінювалася конструктивна організація, розширювалася палітра матеріалів, змінилася художня роль декору змістилася від традиційної аплікації та вишивки до інтарсії, мозаїчного поєднання хутра, трафаретного фарбування, фактурного контрасту й авторських орнаментальних систем. Окреслено також роль екологічної етики як новітньої домінанти відповідального ставлення до матеріалу. Обґрунтовано, що еволюція хутрових виробів постає як перехід від локальної ремісничої форми до складної художньої системи, у якій традиція, професійне формоутворення та етична свідомість взаємодіють між собою.

3. Проаналізовано художньо-пластичні та образно-сміслові домінанти хутрових виробів, описано морфологічні властивості хутра та їхній вплив на композицію, пластику, силует і фактурно-колористичну організацію виробу. Обґрунтовано, що хутро є активним формотворчим матеріалом, оскільки має об'єм, напрям волосу, блиск, густину, довжину ворсу, м'якість або жорсткість міздри, природну плямистість, завитковість, рельєфність чи гладкість. Саме ці ознаки визначають, як виріб сприймається в просторі, як він утримує силует, як відбиває світло, як змінюється в русі та який образ формує. Довговорсове хутро надає формі об'ємності, декоративної експресії й рухливості, але потребує виваженого конструктивного застосування. Коротковорсове або стрижене хутро створює рівну площину, придатну для чіткого силуету, інтарсії, мозаїки, вишивки, графічного членування і точного розташування декоративних акцентів. Напрямок ворсу впливає на світлотіньову характеристику: поперечна, поздовжня, діагональна, зустрічна, «ялинкова» чи мозаїчна розкладка є не лише технологічним прийомом, а й способом художнього структурування поверхні. Доведено, що матеріал у хутровому виробі не є пасивною основою для

оздоблення. Він сам визначає характер композиції: каракуль та каракульча тяжіють до графічної рельєфності; норка - до гладкої площинності й світлової глибини; мутон - до оксамитової поверхні; бобер - до щільної м'якості; нерпа - до глянцевого світлотіньових ефектів; овчина й коза - до традиційної фактурної виразності. Морфологічний аналіз є важливим також для реставраційного й реконструктивного осмислення виробів, оскільки стан міздри, ворсу, попередньої обробки та напрям волосу визначають можливості збереження, ремонту, перешиття або художнього оновлення речі.

4. Встановлено, що стилістика хутрового виробу не зводиться до фасону або зовнішнього оформлення, а формується через цілісну взаємодію всіх елементів композиції. Матеріал задає фактурно-пластичну основу; силует організовує форму в просторі; колір впливає на оптичне сприйняття об'єму, ритму й масштабу; декор структурує поверхню, акцентує конструктивні зони та формує образну семантику. Проаналізовано прямі, напівприталені, трапецієподібні, об'ємні, укорочені, видовжені, асиметричні й трансформативні силуети, а також прийоми їх утворення через крій, розкладку шкурок, напрям ворсу, довжину виробу, форму коміра, капюшона, рукава, пояса й конструктивних швів. Показано, що розпуск, осадження, розшивання, спайка, перекидання та мозаїчне складання впливають не тільки на технологію виготовлення, а й на художню пластику, ритм поверхні та характер силуету. Колір розглянуто як самостійний засіб формоутворення: натуральна, ахроматична й фарбована гама хутра здатна створювати композиційний центр, задавати ритм, видовжувати або розширювати форму, підкреслювати конструктивні членування й змінювати масштабне сприйняття виробу. Підтверджено, що матеріал, силует, колір і декор у хутряному одязі діють як взаємозалежні засоби художньої організації.

5. Проаналізовано декоративні прийоми, орнаментальні структури, інтарсію, мозаїчне поєднання хутра, вишивку, аплікацію, комбінування матеріалів та їхню роль у художньо-образній виразності виробів. Доведено, що декоративність у хутровому виробі має не допоміжний, а структурний характер. У традиційному кушнірстві оздоблення розміщувалося на конструктивно

значущих зонах і підкреслювало логіку побудови виробу. У сучасних моделях цей принцип зберігається, але набуває нових форм: декор може бути етнокультурним знаком, ритмічною структурою, фактурним акцентом, графічною площиною, композиційною домінантою або способом переосмислення матеріалу. Вишивка поєднує текстильну та кушнірську традиції, аплікація й інкрустація переводять декор у структуру самого матеріалу, інтарсія та мозаїчне поєднання хутра формують площину з фрагментів різного кольору, напряму ворсу й фактури. Комбінування хутра зі шкірою, тканиною, трикотажем, замшею, пальтовим матеріалом або металевою фурнітурою розширює виражальні можливості виробу та створює фактурну драматургію. Окреме значення надано прийомам використання лоскуту, залишків хутра й частин старих виробів, які в межах інтарсії, реконфігурації або апсайклінгу набувають нової художньої цінності. Доведено, що декор у хутровому виробі є способом організації форми, виявлення культурного коду й формування образної цілісності.

6. Проаналізовано образно-стильові домінанти одягу з хутра та виокремлено й обґрунтовано чотири образно-асоціативні моделі хутрових виробів: фольклорно-архетипну, класично-референтну, модульно-трансформативну та авангардно-експериментальну. Запропонована типологія є одним із ключових результатів дослідження, оскільки дає змогу перейти від опису окремих моделей до узагальнення їх домінант образотворення. Фольклорно-архетипна модель ґрунтується на зверненні до традиційного строю, образів кожуха, кептаря, дублянки, народної орнаментики, вишивки, аплікації, хутряного обрамлення та локальної колористики. Її сутність полягає не в копіюванні етнографічного зразка, а в художньому переосмисленні його структурних ознак. Класично-референтна модель виявляє позачасові принципи хутрового виробу: силуетну врівноваженість, композиційну міру, стриману колористику, якість матеріалу, чистоту форми й підпорядкованість деталей загальному образу. Модульно-трансформативна модель репрезентує сучасну змінність хутряного одягу через реверсивність, відстібні елементи, реконфігурацію, багатофункціональність, комбінування матеріалів та

апсайклінг. Авангардно-експериментальна модель розкриває потенціал хутра як матеріалу для пластичних, колористичних, фактурних і сценічних експериментів, у яких виріб набуває рис арт-об'єкта, подіумної форми або концептуального висловлювання. Ці моделі не є ізольованими: у конкретних виробів можуть поєднуватися фольклорні доміанти й сучасна конструкція, класичний силует і трансформативність, модульність і апсайклінг, авангардна колористика й традиційний матеріал. Тому типологія розглядається як поле можливих образних стратегій, а не як жорстка схема класифікації.

В ході дослідження встановлено, що художньо-стилістична доміанта у хутовому виробі - це провідна образно-стильова характеристика, яка визначає художній зміст, декоративну систему, культурну належність і характер естетичного сприйняття виробу. Вона може проявлятися через фольклорно-архетипний образ, класичну стильову модель, етностилізацію, авангардний експеримент, декоративно-орнаментальну систему, колористичне рішення або екологічно орієнтовану концепцію. Відповідно, художньо-пластична доміанта - це визначальна формоутворювальна, конструктивна, силуетна, об'ємно-просторова або матеріально-фактурна ознака, яка зумовлює пластичну організацію виробу, його форму, пропорції, конструкцію, характер поверхні та спосіб взаємодії з тілом людини. Якщо художньо-стилістична доміанта формує образ і стиль, то художньо-пластична доміанта визначає способи матеріального втілення цього образу у формі через форму і фактуру.

Виявлено, що в загальноукраїнському контексті хутові вироби відображають широкі процеси розвитку народного й професійного мистецтва: збереження ремісничого досвіду, модернізацію локальних форм, переосмислення орнаменту, інтеграцію етнокультурних мотивів у сучасний одяг і професіоналізацію художнього формотворення. У європейському контексті досліджувані вироби демонструють спільні тенденції: урбанізацію, поширення пальтових форм, появу коротких курток, комбінування матеріалів, активізацію кольору, фактури та трансформації. Водночас український матеріал має власну специфіку: навіть у модернізованих моделях зберігається пам'ять традиційної форми, ремісничої обробки, локального орнаментального коду й

декоративного мислення. Саме ця подвійність, включеність у ширші стилістичні процеси та укоріненість у регіональній традиції, визначає домінанти художнього формоутворення хутових виробів.

Узагальнення результатів дає підстави стверджувати, що художньо-стилістичні домінанти хутових виробів України середини XX - початку XXI століття мають комплексний характер. Вони формуються на перетині історичної традиції кушнірства, морфологічних властивостей хутра, професійних принципів композиції, силуетно-пластичної організації, колористичної системи, декоративних прийомів і образно-асоціативного мислення.

Підсумовуючи, слід наголосити, що найважливішим результатом роботи є переорієнтація погляду на хутовий виріб із площини суто побутового, виробничого предмета у площину художнього явища. Його цінність визначається не лише видом хутра чи складністю виготовлення, а здатністю матеріалу, конструкції, фактури, кольору й декору створювати цілісний образ. Саме цілісність є ключовою ознакою художньої якості: окремий декоративний мотив, технологічний прийом або силует набуває значення лише тоді, коли він узгоджений із матеріальною природою хутра, пропорціями виробу й загальною образною ідеєю. Перспективи подальших досліджень пов'язані з поглибленим вивченням окремих регіональних осередків кушнірства, створенням каталогів традиційних і сучасних хутових виробів, уточненням термінологічного апарату, аналізом музейних колекцій, авторських майстерень, реставраційних, реконструктивних та апсайклінгових практик. Виконана дисертація не вичерпує теми, а відкриває простір для подальшого системного осмислення хутового виробу як складного художнього явища, що поєднує матеріал, ремесло, пам'ять, форму й образ.

Дякую за увагу !

3. Запитання до аспіранта по темі дисертації ставили:

1. Головуюча. Питання: як у Вашому дослідженні поняття художньо-стилістичної домінанти дає змогу перейти від опису окремих ознак хутового виробу до побудови цілісної типології образних моделей формотворення?

Іншими словами, за яким критерієм Ви визначаєте, що певна ознака стає саме домінантою, а не залишається лише формальною характеристикою виробу?

Сандюк Л. П. Відповідь: Дякую за запитання .

У моєму дослідженні поняття художньо-стилістичної домінанти є одним із ключових, оскільки саме воно дає змогу перейти від опису окремих характеристик хутового виробу до аналізу його цілісного художнього образу. У роботі я виходжу з того, що будь-який хутовий виріб має низку ознак: матеріал, силует, колір, фактуру, декор, конструкцію, довжину, спосіб обробки, характер взаємодії з тілом людини. Проте не кожна з цих ознак автоматично є домінантою. Ознака стає домінантою лише тоді, коли вона набуває провідного художньо-смыслового значення, організовує композицію виробу, визначає його візуальне сприйняття і формує образно-стильову належність моделі.

Тобто домінанта — це не просто помітна деталь або формальна характеристика, а головна ознака моделі, яка підпорядковує собі інші елементи художньої системи. Наприклад, хутро як матеріал присутнє в усіх досліджуваних виробах, але не завжди саме матеріал є домінантою. В одних випадках провідним стає архетип традиційного строю, в інших — силуетна рівновага, конструктивна змінність або експериментальна образність. Критерієм визначення домінанти у моєму дослідженні є її здатність виконувати три функції. По-перше, композиційну: домінанта організовує форму, силует, пропорції, ритм і взаємозв'язок деталей. По-друге, образно-смыслову: вона задає спосіб прочитання виробу — як традиційного, класичного, трансформативного чи експериментального. По-третє, типологічну: саме домінанта дозволяє віднести конкретний виріб не лише до певного функціонального або матеріального різновиду, а до ширшої образної моделі формотворення.

Саме тому в роботі було здійснено перехід від аналізу окремих формальних засобів — матеріалу, силуету, кольору, декору, конструкції — до узагальнення образних принципів. Якщо певна ознака є лише частиною виробу, вона залишається характеристикою. Якщо ж вона визначає художню логіку всієї моделі, впливає на сприйняття форми й формує її стильовий образ, вона

набуває статусу домінанти. Тому, художньо-стилістична домінанта в моєму дослідженні є методологічним інструментом, який дозволяє побачити хутровий виріб не як суму матеріальних і декоративних ознак, а як цілісну художню систему. Саме через визначення домінанти стало можливим обґрунтувати типологію образних моделей формотворення хутрових виробів України середини XX — початку XXI століття.

Головуюча. У кого ще є запитання до дисертантки?

2. Доктор мистецтвознавства, професор Чуйко О.Д.

Питання: які найвідоміші хутрові фабрики та виробничі осередки діяли або діють в Україні (окрім Тисмениці), і яке значення вони мають для дослідження художньо-стилістичних доміант хутрових виробів?

Сандюк Л. П. Відповідь: Дякую за запитання .

У дисертації хутрові фабрики та виробничі осередки розглядаються не лише як промислові підприємства, а як середовища, у яких реміснича традиція переходила в серійне, напівсерійне або авторське виробництво. Саме в таких осередках формувалися сталі типи хутрових виробів, технологічні прийоми обробки хутра, способи конструктивного вирішення, силуети, декоративні принципи та локальні стильові особливості.

До важливих промислових осередків належить Харків, де в радянський період функціонувало хутрове виробничо-торговельне об'єднання, відоме як «Українське хутро». Харківський осередок важливий як приклад урбанізованої промислової моделі, у якій хутровий виріб розглядається передусім як продукція масового та серійного виготовлення.

Окремо слід назвати Львівську хутрову фабрику, яка діяла як частина виробничої системи, пов'язаної з Тисменицею. Її значення полягає у поєднанні фабричного виробництва з міським середовищем Західної України, де хутровий виріб функціонував не лише як утилітарний предмет, а й як елемент міської культури одягу.

Серед інших важливих осередків в роботі вказуємо на Одеську хутрову фабрику, Балтську хутрову фабрику, Жмеринську хутрову фабрику. Їхнє значення полягає в тому, що вони демонструють різні моделі існування

хутового виробництва: від великих радянських фабрик до приватних підприємств, ательє, дизайн-студій і малих виробничих майстерень.

Для мого дослідження ці фабрики важливі не лише як історичні факти. Вони дають змогу простежити, як змінювався сам характер хутового виробу: від традиційного кожуха, кептаря чи дублянки - до міського пальта, шуби, півпальта, жилета, куртки, трансформера або авторської експериментальної моделі. Тобто саме через аналіз таких осередків можна побачити, як у хутових виробках України формувалися різні художньо-стилістичні домінанти: традиційно-архетипна, силуетно-композиційна, модульно-конструктивна й експериментально-образна. Отже, репрезентативними для дисертації окрім Тисмениці, є Харків, Львів, Одеса, Балта, Жмеринка та приватні дизайн-студії, виробництва, які є у Києві, Одесі. Деякі малі виробництва мігрували в даний період за кордон.

3. Доктор мистецтвознавства, професор Бабій Н. П. питання:

Чи розглядаєте ви у своїй роботі твори різних студій та авторів?

Сандюк Л. П. Відповідь: Дякую за запитання .

Так, у дисертаційній роботі розглянуто твори різних студій, підприємств, дизайнерів та авторських майстерень, оскільки саме порівняльний аналіз різних зразків дає змогу виявити ширший спектр художньо-стилістичних домінант хутових виробів України середини XX – початку XXI століття.

У роботі аналізуються як вироби, пов'язані з промисловим і фабричним виробництвом, зокрема з традиціями українських хутових осередків, так і авторські моделі сучасних дизайнерів та студій. Це дозволило простежити, як змінювалися підходи до матеріалу, силуету, конструкції, кольору, фактури, декору та образного вирішення хутового виробу в різні періоди.

Водночас ці твори не розглядаються лише як окремі біографічні чи виробничі приклади. Вони залучені до дослідження як репрезентативний матеріал для виявлення загальних закономірностей формотворення, стилєвих тенденцій, технологічних прийомів і образно-асоціативних моделей. Саме тому аналіз різних авторів і студій дав змогу обґрунтувати типологію художніх рішень та

визначити основні художньо-стилістичні й художньо-пластичні домінанти хутових виробів України.

4. Кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент Семчук Л. Я.

Питання: Які джерела та матеріали стали основою Вашого дослідження, і як вони забезпечили можливість комплексного аналізу художньо-стилістичних домінант хутових виробів України середини ХХ — початку ХХІ століття?

Сандюк Л. П. Відповідь: Дякую за запитання .

Основу мого дослідження становить комплекс різнотипних джерел, оскільки вивчення хутового виробу потребує не лише історичного або технологічного підходу, а передусім мистецтвознавчого аналізу форми, матеріалу, силуету, кольору, декору, фактури та образної структури. Тому джерельна база дисертації була сформована за кількома основними групами.

Першу групу становлять наукові праці з історії українського народного вбрання, декоративно-прикладного мистецтва, етнографії, кушнірства, художньої обробки шкіри та хутра. Саме ця група джерел стала важливою для обґрунтування фольклорно-архетипної моделі, у якій домінантою виступає традиційно-архетипна ознака.

Другу групу становлять праці з теорії композиції, дизайну костюма, формотворення, художнього проектування, семіотики одягу та образної структури костюма. Завдяки цим джерелам у роботі було розмежовано поняття ознаки й домінанти: ознака описує окрему характеристику виробу, тоді як домінанта організовує його художній образ і визначає типологічну належність.

Третю групу становлять матеріали, пов'язані з історією хутової промисловості України: відомості про кушнірські осередки, ремісничі цехи, фабрики, виробничі об'єднання, зокрема Тисменицю, Львів, Харків, Одесу, Балту, Жмеринку та інші осередки.

Четверту групу джерел становлять музейні, архівні та візуальні матеріали. П'яту групу становлять матеріали сучасної дизайнерської практики: фотофіксації моделей, вироби авторських майстерень і дизайн-студій.

Шосту групу становлять технологічні та виробничі матеріали.

Сьому групу становлять власні спостереження, порівняльний аналіз моделей, візуальна систематизація зразків і узагальнення матеріалу за образними типами.

5. Кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент Чмелик І.В.

Питання: як морфологічні, пластичні, фактурні, колористичні й технологічні властивості хутра впливають на формотворення?

Сандюк Л. П. Відповідь: Дякую за запитання .

В моєму дослідженні хутро розглядається не лише як матеріальна основа виробу, а як активний художньо-пластичний чинник, що безпосередньо впливає на форму, силует, фактуру, колір, декор, конструкцію та образну характеристику виробу. Саме тому аналіз матеріалу посідає важливе місце в роботі й передує розгляду інших художніх засобів. Специфіка хутра полягає в тому, що воно має складну морфологічну структуру: шкіряну основу та волосяний покрив, який відрізняється довжиною, густотою, напрямом ворсу, блиском, м'якістю, пружністю, кольором і фактурною активністю. На відміну від тканини, хутро вже саме по собі має виразну об'ємність і пластичність. Воно не просто покриває форму, а бере участь у її побудові, змінює візуальну масу виробу, впливає на сприйняття силуету та характер взаємодії одягу з тілом людини.

Матеріал впливає і на конструктивне вирішення виробу. Хутро має власну вагу, товщину, напрям розтягу, розмір шкурки, пластичність і технологічні обмеження. Тому конструкція хутрового виробу не може бути механічно перенесена з тканинного одягу. Водночас хутро не завжди є єдиною домінантою. У різних типах моделей його властивості по-різному взаємодіють з іншими художніми засобами. У фольклорно-архетипній моделі хутро підсилює зв'язок із традиційним кожухом, кептарем чи дублянкою. У класично-референтній моделі воно забезпечує елегантність, стриманість і матеріальну довершеність форми. У модульно-трансформативній моделі важливими стають технологічна гнучкість, можливість комбінування, реверсивності та зміни конфігурації. В авангардно-експериментальній моделі хутро використовується як засіб контрасту, гіперболізації, фактурної напруги й образної експресії.

Отже, матеріал у моєму дослідженні розглядається як першооснова художнього формотворення хутового виробу. Його морфологічні, пластичні, фактурні, колористичні й технологічні характеристики визначають не лише технічні способи виготовлення, а й художню логіку моделі. Саме через матеріал формується перехід до інших засобів — силуету, кольору, декору, конструкції та образу. Тому хутро в роботі трактується не як пасивна сировина, а як активний носій художньо-стилістичних домінант.

5. Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри Лотоцька В. М.

Питання: Які основні художні засоби формують стилістику хутових виробів?

Сандюк Л. П. Відповідь: Дякую за запитання.

Стилістика хутових виробів формується через поєднання кількох основних художніх засобів. Насамперед це матеріал, його фактура, колір, пластичні властивості та спосіб обробки. Другим важливим чинником є силует і конструкція, оскільки саме вони визначають загальну форму виробу, його пропорції, об'єм, динаміку та характер взаємодії з тілом людини.

Важливе місце займає колір, який у хутових виробах може бути природним, тонованим, контрастним, декоративно акцентованим або побудованим на поєднанні різних фактур і відтінків. Декор також є одним із ключових засобів художньої виразності. Він може проявлятися через вишивку, аплікацію, інтарсію, мозаїку з хутра, комбінування матеріалів, оздоблення шкірою, замшею, текстилем, шнурами, фурнітурою чи іншими елементами. Стилістика хутового виробу виникає не через один окремих елемент, а через взаємодію матеріалу, форми, кольору, фактури, конструкції, декору та образного задуму.

6. Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри Нагорняк Х. М.

Питання: яким чином виявлення художньо-стилістичних домінант стало підставою для виокремлення у Вашому дослідженні чотирьох образних моделей формотворення хутових виробів?

Сандюк Л. П. Відповідь. Дякую за запитання.

У дисертації виокремлення чотирьох образних моделей формотворення хутових виробів ґрунтується не на зовнішньому поділі виробів за видом

матеріалу, функцією чи хронологічним періодом, а на аналізі тієї провідної ознаки, яка організовує художній образ моделі. Саме така ознака у дослідженні трактується як художньо-стилістична домінанта. У процесі аналізу було встановлено, що хутровий виріб складається з багатьох взаємопов'язаних характеристик: матеріалу, силуету, кольору, фактури, декору, конструкції, технології обробки, способу носіння та образно-сміслового навантаження. Однак не кожна з цих характеристик визначає образ виробу. Домінантою стає лише та ознака, яка набуває провідного значення, підпорядковує інші елементи композиції та формує основний спосіб сприйняття моделі. Саме за цим принципом у роботі виокремлено чотири образні моделі. Наприклад : у фольклорно-архетипній моделі домінантою є традиційно-архетипна ознака, у класично-референтній моделі домінантою виступає силуетно-композиційна рівновага, у модульно-трансформативній моделі домінантою є конструктивна змінність, а в авангардно-експериментальній моделі - експериментально-образна виразність .

7. Заслужений діяч мистецтв України, професор, Губаль Б. І.

Питання: у Вашій роботі окремо розглянуто матеріал, силует, колір, декор, фактуру та конструкцію хутрових виробів. Яким чином Ви доводите, що ці художні засоби не є ізольованими характеристиками, а формують єдину стилістичну систему хутрового виробу?

Сандюк Л. П. Відповідь. Дякую за запитання.

У дисертації художні засоби формування стилістики хутрових виробів розглядаються не як окремий набір формальних ознак, а як взаємопов'язана система, у якій кожен елемент впливає на загальний художній образ виробу. Саме тому матеріал, силует, колір, фактура, декор, конструкція і технологія аналізуються не ізольовано, а в їхній взаємодії.

Першоосновою цієї системи є матеріал, тобто хутро. Його морфологічні й фактурні властивості — довжина ворсу, густота, блиск, напрям волосу, пластичність, об'ємність, колірна активність і тактильна виразність — безпосередньо впливають на характер форми. Другим важливим засобом є силуетно-пластичне вирішення. У хутрових виробках силует залежить не лише

від крою, а й від виду хутра, його товщини, довжини ворсу, ваги, пластичності та способу розкладки шкурок. Колір у хутрових виробах також має специфічний характер. Він не сприймається як рівна площа, оскільки залежить від напрямку ворсу, освітлення, блиску, фактури й природної або штучної тональності матеріалу. Тому колір у хутрі не лише забарвлює форму, а моделює її візуальне сприйняття. Декор у хутрових виробах має подвійний характер. З одного боку, він може бути зовнішньо вираженим — у вигляді вишивки, аплікації, інтарсії, мозаїки, шнурів, вставок, оздоблювальних деталей. З іншого боку, декоративність часто виникає з самого матеріалу: через ритм шкурок, напрям ворсу, чергування фактур, конструктивні шви, природний малюнок хутра, контраст гладких і ворсових поверхонь. Конструкція і технологія також виступають художніми засобами. Саме взаємодія цих засобів формує стилістику хутрового виробу. Отже, основними художніми засобами формування стилістики хутрових виробів є матеріал, силует, колір, фактура, декор, конструкція і технологія. Проте їхнє значення розкривається не в ізольованому описі, а у взаємодії. Саме ця взаємодія дає змогу визначити художньо-стилістичну домінанту виробу й зрозуміти, до якої образної моделі він належить.

8. Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри Калиновська І.М.

Питання: яке практичне значення має Ваша дисертаційна робота?

Сандюк Л.П. Відповідь: Дякую за запитання.

Практичне значення дисертаційної роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані у мистецтвознавчих дослідженнях, навчальних курсах з історії декоративно-прикладного мистецтва, дизайну костюма, художньої обробки шкіри та хутра, а також у практиці сучасного проектування хутрових виробів. Запропонована систематизація художньо-стилістичних і художньо-пластичних домінант може бути корисною для дизайнерів, викладачів, студентів мистецьких спеціальностей, музейних працівників і дослідників традиційного та сучасного одягу. Вона дає змогу точніше аналізувати хутрові вироби не лише за матеріалом або функцією, а й за їхніми образними, декоративними, композиційними та стилістичними характеристиками. Крім

того, дослідження має значення для збереження й актуалізації українських кушнірських традицій, для введення малодосліджених хутових виробів у науковий обіг і для формування сучасного погляду на хутро як на матеріал декоративно-прикладного мистецтва, дизайну й культурної пам'яті.

До доповіді було задано 9 запитань, на які здобувач дав ґрунтовні відповіді

Головуюча : Якщо більше немає запитань, то переходимо до обговорення

4. Виступи присутніх членів семінару з оцінкою дисертації

Виступ доктора мистецтвознавства, професора, професора кафедри дизайну і теорії мистецтва –Дундяк Ірини Миколаївни.

Шановні колеги, дисертаційне дослідження Сандюк Лариси Петрівни на тему «Художньо-стилістичні домінанти хутових виробів України середини ХХ – початку ХХІ століття» виконано в межах наукового напрямку кафедри дизайну і теорії мистецтва, пов'язаного з дослідженням актуальних проблем українського декоративно-прикладного мистецтва, дизайну, художньої культури та збереження національної мистецької спадщини.

Обрана тема є актуальною, оскільки хутові вироби України тривалий час розглядалися переважно в етнографічному або технологічному аспектах. Водночас їхнє мистецтвознавче осмислення залишається недостатньо розробленим. Саме тому звернення дисертантки до проблеми художньо-стилістичних домінант хутових виробів України середини ХХ – початку ХХІ століття є своєчасним і науково обґрунтованим.

Дисертаційне дослідження Сандюк Лариси Петрівни розширює уявлення про хутові вироби України як про складне мистецьке явище, у якому поєднані традиція, матеріал, технологія, художнє формотворення та сучасний дизайн. Робота відповідає напрямку спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» і має вагоме значення для розвитку дослідження національної матеріально-художньої спадщини.

Отже, повністю підтримую його основні положення та висновки.

Виступ кандидата мистецтвознавства, доцента кафедри дизайну і теорії мистецтва –Чмелик Ірини Василівни.

Особливої ваги дослідження набуває в контексті сучасного мистецтвознавства, де зростає інтерес до вивчення матеріалу як активного чинника формотворення. У дисертації хутро розглядається не лише як сировина або функціональний матеріал для теплозахисного одягу, а як самостійний художньо-пластичний засіб, що визначає об'єм, силует, фактурну поверхню, колористичне сприйняття та загальний образ виробу. Такий підхід дає змогу поглибити розуміння хутрового виробу як явища декоративно-прикладного мистецтва, дизайну костюма та матеріальної культури.

Важливим є те, що дисертантка поєднує теоретичний мистецтвознавчий аналіз із практичним досвідом роботи з хутром як художник-модельєр. Це дозволяє їй фахово інтерпретувати специфіку матеріалу, його морфологічні властивості, конструктивні можливості, особливості крою, пластики, фактури та декорування. Такий практичний досвід посилює аргументованість висновків і надає дослідженню не лише теоретичного, а й прикладного значення.

У роботі простежено історичний розвиток художніх традицій кушнірства та хутрових виробів в Україні, розглянуто ремісничі осередки, фабричне виробництво, авторські майстерні, дизайн-студії та твори окремих митців. Це дало змогу виявити безперервність розвитку хутрового виробу — від традиційного народного кушнірства до промислового виробництва й сучасного авторського дизайну.

Науково значущим є аналіз основних засобів формування стилістики хутрових виробів. Дисертантка переконливо доводить, що художній образ виробу виникає у взаємодії матеріалу, силуету, конструкції, кольору, фактури, декору й технологічних прийомів. У цьому контексті хутровий виріб постає як цілісна художня система, у якій кожен елемент має не лише функціональне, а й образно-стильове значення.

У підсумку зазначу, що дослідження є концептуально цілісним, актуальним і повністю заслуговує на підтримку.

Виступ кандидата мистецтвознавства, доцента Лотоцької В. М.

Актуальність дисертаційного дослідження Сандюк Лариси Петрівни «Художньо-стилістичні домінанти хутових виробів України середини ХХ – початку ХХІ століття» зумовлена необхідністю комплексного мистецтвознавчого осмислення хутових виробів як важливої складової українського декоративно-прикладного мистецтва, дизайну одягу та матеріально-художньої культури. У роботі хутовий виріб розглядається не лише як предмет утилітарного призначення чи результат ремісничого або промислового виробництва, а як цілісний художній об'єкт, у якому матеріал, конструкція, силует, колір, фактура, декор, технологічні прийоми та образно-асоціативний зміст формують складну систему художньої виразності.

Варто підкреслити, що обрана тема є особливо важливою з огляду на недостатню вивченість хутових виробів України саме в аспекті художньо-стилістичних домінант. Попри наявність етнографічних, історичних, краєзнавчих і технологічних праць, присвячених народному вбранню, кушнірству та окремим осередкам хутового промислу, проблема формотворення, образності, стилістики, декоративної системи й пластичної специфіки хутових виробів не була предметом окремого системного дослідження. Саме тому запропонований авторкою підхід є науково вмотивованим і своєчасним.

Дисертантка залучає до аналізу значний масив матеріалів, що охоплює традиційні зразки кушнірства, вироби фабричного виробництва, авторські моделі, твори сучасних дизайнерів, студій та майстерень. Це дало змогу простежити еволюцію хутового виробу від народної ремісничої традиції до професійного дизайну й сучасних проектних практик. Особливо цінним є те, що в роботі поєднано теоретичний мистецтвознавчий аналіз із практичним розумінням матеріалу, оскільки авторка безпосередньо працює з хутом як художник-модельєр і фахово осмислює його морфологічні, пластичні, фактурні та конструктивні властивості.

Наукова новизна дисертації полягає у комплексному визначенні художньо-стилістичних і художньо-пластичних домінант хутових виробів України середини ХХ – початку ХХІ століття. У роботі обґрунтовано роль матеріалу як

фундаменту композиції, виявлено значення силуету, конструкції, кольору, фактури, декору й технологічних прийомів у формуванні художнього образу виробу. Важливим результатом дослідження є запропонована типологія образно-асоціативних моделей хутрових виробів, зокрема фольклорно-архетипного, класично-референтного, модульно-трансформативного та авангардно-експериментального типів.

З огляду на це, повністю підтримую результати дисертації.

Виступ кандидата мистецтвознавства, доцента Семчук Л. Я.

Окремої уваги заслуговує запропонована у дисертації типологія образно-асоціативних моделей хутрових виробів. Зокрема, виокремлення фольклорно-архетипного, класично-референтного, модульно-трансформативного та авангардно-експериментального типів дає змогу систематизувати різноманітні художні рішення й показати, як у хутровому одязі поєднуються традиція, авторська інтерпретація, технологічне новаторство та сучасні естетичні тенденції.

Дисертаційна робота має наукову новизну, оскільки в ній уперше комплексно розглянуто художньо-стилістичні домінанти хутрових виробів України середини XX – початку XXI століття. Важливим результатом є обґрунтування ролі матеріалу як фундаменту композиції, визначення основних художньо-пластичних і художньо-стилістичних чинників формотворення, а також введення до наукового обігу аналізу сучасних авторських моделей, студійних розробок і дизайнерських практик.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його положення можуть бути використані у викладанні дисциплін з історії декоративно-прикладного мистецтва, дизайну костюма, художньої обробки шкіри та хутра, композиції, проектування одягу, а також у музейній, науково-дослідній і дизайнерській практиці. Матеріали дисертації можуть стати основою для подальших досліджень українського хутрового виробу як важливої складової національної художньої культури.

Основні положення дисертації висвітлено у восьми публікаціях, з яких: чотири статті у затверджених наукових фахових виданнях України, чотири

публікації у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій. Наукові публікації проведеного дисертаційного дослідження відповідають обраній темі роботи, розкривають її зміст, відображають наукову новизну та практичне значення дисертаційного дослідження. Також аспірантка є автором 238 патентів на промисловий взірець.

Під час обговорення позитивну оцінку дисертаційній роботі Сандюк Л.П. висловили: доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва Чуйко О.Д, доктор мистецтвознавства, професор Дундяк І. М., доктор мистецтвознавства наук, професор Бабій Н. П., кандидат мистецтвознавства, доцент Семчук, кандидат мистецтвознавства, доцент Чмелик І. М..

5. Виступ наукового керівника кандидата мистецтвознавства, доцента Макогін Г.В.

Сандюк Лариса Петрівна з 1990–1996 рр. навчалася на факультеті художнє моделювання в Львівській академії мистецтв і отримала кваліфікацію художник модельєр. З 01.09.2022 року навчається в аспірантурі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника на вечірній бюджетній формі навчання. Під час навчання в аспірантурі здобувачка Сандюк Лариса Петрівна зарекомендувала себе як старанна та відповідальна аспірантка, виявила високу працездатність, загальну ерудицію і наполегливість в опануваннях нових навчальних дисциплін, набула теоретичних знань, умінь, навичок та компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв’язання наукових і практичних завдань. Аспіранткою набуто практичних навичок, умінь й методик аналізу. Проявила себе наполегливим, відповідальним науковцем, своєчасно виконувала всі розділи індивідуального навчального плану, відвідувала лекції та семінарські заняття, які проводили науково-педагогічні працівники кафедри.

Аспіранткою Сандюк Ларисою Петрівною здобуто необхідні теоретичні знання, навички, вміння та компетентності необхідні для генерування нових ідей, розв’язання завдань у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Лариса Петрівна оволоділа методологією педагогічної й наукової

діяльності, здійснила власне наукове дослідження, результати якого мають практичне та теоретичне значення та наукову новизну.

Аспірантка Сандюк Лариса Петрівна своєчасно виконувала всі розділи індивідуального плану наукової роботи в установлені терміни. Своєчасність та повнота виконання індивідуального плану аспірантки підтверджена результатами піврічної проміжної, підсумкової (річної) та заключної атестації.

Матеріали дисертаційного дослідження структуровано, викладено у логічній послідовності з дотриманням науково стилю.

Під час виконання дисертації аспірантка дотримувалася принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки матеріалів дисертації та наукових публікацій не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

Дисертація аспірантки Сандюк Лариса Петрівна на тему “Художньо-стилістичні домінанти хутових виробів України середини XX – початку XXI століття” на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація повністю відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)” від 23.03.2016 № 261 (зі змінами), вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами), та може бути представлена до проведення попередньої експертизи.

6. В обговоренні дисертаційної роботи взяли участь: доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва Чуйко О.Д, доктор мистецтвознавства, професор Дундяк І. М., доктор мистецтвознавства наук, професор Бабій Н. П., Кандидат мистецтвознавства, доцент Семчук Л.Я., кандидат мистецтвознавства, доцент Чмелик І. М.,

кандидат мистецтвознавства, доцент Нагорняк Х. М., кандидат мистецтвознавства, доцент Лотоцька В. М., Заслужений діяч мистецтв України, професор, Губаль Б. І.

Заслухавши публічну презентацію наукових результатів дисертації Сандюк Лариси Петрівни та обговоривши її на фаховому семінарі кафедри дизайну і теорії мистецтва Навчально-науковому інституті мистецтв, прийнято наступні висновки щодо дисертації: рекомендувати для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

7. Висновок про перевірку дисертацій та наукових публікацій здобувача на виявлення порушення академічної доброчесності з наданням (до витягу додається довідка за підписом).

УХВАЛИЛИ:

ПРИЙНЯТИ такий висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Висновок

наукового фахового семінару кафедри дизайну і теорії мистецтва
Навчально-наукового інституту мистецтв
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
«Художньо-стилістичні домінанти хутрових виробів України
середини XX — початку XXI століття»
здобувачки ступеня доктора філософії за спеціальністю
023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
з галузі знань 02 Культура і мистецтво

1. Актуальність теми

Хутрові вироби України є важливою складовою традиційної матеріальної культури, декоративно-прикладного мистецтва, дизайну одягу та художньої обробки шкіри й хутра. Упродовж середини XX — початку XXI століття вони зазнали суттєвих художньо-стильових, конструктивних, технологічних і образних трансформацій, що були зумовлені змінами у народному побуті,

промисловому виробництві, авторському проєктуванні, моді, естетичних смаках суспільства та сучасних дизайнерських практиках.

Актуальність дисертаційного дослідження Сандюк Лариси Петрівни зумовлена необхідністю комплексного мистецтвознавчого осмислення хутових виробів України як цілісного художнього явища. Попри наявність етнографічних, історичних, краєзнавчих, технологічних і мистецтвознавчих праць, присвячених народному вбранню, кушнірству, шкіряно-хутовому виробництву та окремим осередкам промислу, проблема художньо-стилістичних домінант хутових виробів України середини ХХ — початку ХХІ століття досі не була предметом окремого системного дослідження.

У роботі хутовий виріб розглядається не лише як предмет утилітарного призначення чи різновид верхнього одягу, а як складний художній об'єкт, у якому матеріал, силует, конструкція, колір, фактура, декор, технологічні прийоми та образно-асоціативний зміст формують взаємопов'язану систему художньої виразності. Такий підхід є важливим для сучасного мистецтвознавства, оскільки дає змогу виявити не лише історію побутування хутових виробів, а й закономірності їх формотворення, стилістичної еволюції та образної трансформації.

Особливої актуальності дослідження набуває у контексті збереження українських кушнірських традицій, осмислення регіональних особливостей хутових виробів, вивчення діяльності фабричних осередків, авторських майстерень, дизайнерських студій та сучасних художників-модельєрів. Важливим є також розгляд хутра як активного художнього матеріалу, що має власні морфологічні, пластичні, фактурні й колористичні властивості та безпосередньо впливає на композицію, конструкцію, силует і загальний образ виробу.

Актуальність роботи продиктована також потребою введення результатів дослідження у навчальний процес мистецьких закладів освіти, у музейну, експозиційну, науково-дослідну, реставраційну та дизайнерську практику, а також необхідністю збереження, актуалізації та сучасної інтерпретації

української хутової спадщини як важливої складової національної художньої культури.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційне дослідження виконано у межах наукового напрямку кафедри дизайну і теорії мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, пов'язаного з актуальними питаннями теорії та історії мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, дизайну, художньої культури та збереження національної мистецької спадщини.

Дисертаційна робота є складником науково-дослідницької роботи кафедри дизайну і теорії мистецтва «Актуальні питання культурології, теорії та історії культури» (державний реєстраційний номер 0117U004571)

Тему дисертаційної роботи «Художньо-стилістичні домінанти хутових виробів України середини XX - початку XXI століття» затверджено на засіданні Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол № 6 від 27 червня 2022 р.).

3. Особистий внесок здобувачки в отриманні наукових результатів

Дисертація є самостійним науковим дослідженням, у якому здобувачкою сформульовано власну концепцію аналізу художньо-стилістичних домінант хутових виробів України середини XX — початку XXI століття. Основні **положення, висновки та практичні рекомендації**, подані у роботі, є науково обґрунтованими й достовірними.

Особистий внесок здобувачки полягає у визначенні об'єкта та предмета дослідження, формулюванні мети й завдань, доборі та систематизації джерельної бази, аналізі історичного розвитку кушнірства та хутових виробів в Україні, виявленні основних засобів формування стилістики хутових виробів, а також у розробленні типології образно-асоціативних моделей.

У роботі використано комплекс загальнонаукових і спеціальних мистецтвознавчих методів, зокрема історико-культурний, порівняльно-історичний, типологічний, формально-стилістичний, композиційно-пластичний,

структурно-семіотичний методи, методи мистецтвознавчого аналізу, систематизації та узагальнення.

Важливо, що теоретичне осмислення теми доповнене практичним фаховим досвідом здобувачки як художника-модельєра, яка безпосередньо працює з хутром і розуміє його морфологічні, пластичні, фактурні, конструктивні та технологічні властивості. Це посилює аргументованість висновків щодо ролі матеріалу у формотворенні, виборі силуету, конструкції, декору та образного вирішення хутрового виробу.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Теоретичне значення дисертаційної роботи полягає у поглибленні мистецтвознавчого розуміння хутрових виробів України як цілісного художнього явища, що поєднує традиції народного кушнірства, декоративно-прикладного мистецтва, промислового виробництва, авторського проектування та художнього проектування одягу.

Результати дослідження можуть бути використані для подальшого вивчення історії українського декоративно-прикладного мистецтва, дизайну костюма, художньої обробки шкіри та хутра, матеріалознавства, формотворення, композиції та історії моди. Запропоновані у дисертації підходи дають змогу аналізувати хутровий виріб не лише за функціональним чи технологічним призначенням, а й за його художньо-стилістичними, пластичними, декоративними, колористичними та образними характеристиками.

Практичне значення результатів дисертації виявляється у можливості їх застосування в навчальному процесі закладів передвищої та вищої мистецької освіти, зокрема під час викладання дисциплін з історії декоративно-прикладного мистецтва, дизайну одягу, композиції, проектування костюма, художньої обробки шкіри та хутра, матеріалознавства, історії українського костюма та сучасного дизайну.

Матеріали дисертації можуть бути використані у музейній, експозиційній, реставраційній, науково-дослідній та дизайнерській практиці, а також у діяльності авторських майстерень, дизайн-студій, осередків народних художніх

промислів і творчих об'єднань. Одержані результати можуть сприяти збереженню, популяризації та сучасній інтерпретації українських кушнірських традицій як важливої частини національної культурної спадщини.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації

Ступінь новизни основних результатів дисертації зумовлений поставленими завданнями та результатами їх розв'язання. Наукова новизна дослідження полягає у комплексному мистецтвознавчому аналізі художньо-стилістичних домінант хутових виробів України середини ХХ — початку ХХІ століття.

Уперше:

- здійснено системне мистецтвознавче дослідження хутових виробів України середини ХХ — початку ХХІ століття саме в аспекті художньо-стилістичних домінант;
- хутовий виріб розглянуто як цілісний художній об'єкт, у якому матеріал, силует, конструкція, колір, фактура, декор, технологічні прийоми та образно-асоціативний зміст утворюють взаємозалежну систему художньої виразності;
- обґрунтовано роль матеріалу як фундаменту композиції хутового виробу та одного з головних чинників формотворення;
- визначено значення морфологічних властивостей хутра — довжини ворсу, густоти, напрямку росту волосу, блиску, м'якості, пластичності, ваги, фактурної неоднорідності — у формуванні силуету, конструкції, декору, колористики та загального художнього образу виробу;
- систематизовано основні художньо-пластичні та художньо-стилістичні засоби формування хутових виробів: матеріал, силует, конструкцію, колір, фактуру, декор і технологічні прийоми;
- запропоновано типологію образно-асоціативних моделей хутових виробів, серед яких виокремлено фольклорно-архетипний, класично-референтний, модульно-трансформативний та авангардно-експериментальний типи;
- простежено трансформацію художнього образу хутового виробу від традиційного кушнірства до фабричного виробництва, авторського дизайну та студійних проектних практик;

– виявлено роль авторських майстерень, дизайн-студій, окремих художників-модельєрів та виробничих осередків у розвитку художньо-стилістичних особливостей хутових виробів України.

Удосконалено:

- наукові підходи до аналізу хутового виробу як об'єкта декоративно-прикладного мистецтва та дизайну одягу;
- класифікацію засобів художньої виразності хутових виробів з урахуванням матеріалу, фактури, силуету, конструкції, кольору, декору й технологічних прийомів;
- підходи до розгляду традиційного кушнірства у взаємозв'язку з промисловим виробництвом, авторським проектуванням і сучасним дизайном;
- методику мистецтвознавчого аналізу хутових виробів через поєднання формально-стилістичного, композиційно-пластичного, типологічного, структурно-семіотичного та історико-культурного підходів.

Отримало подальший розвиток:

- дослідження українських кушнірських традицій у контексті декоративно-прикладного мистецтва та дизайну одягу;
- вивчення художніх особливостей хутових виробів України середини ХХ — початку ХХІ століття;
- аналіз взаємодії традиції, матеріалу, технології та художнього проектування;
- осмислення ролі регіональних осередків, фабричного виробництва, авторських майстерень і дизайн-студій у формуванні художньо-стилістичних тенденцій хутових виробів;
- дослідження екологічно орієнтованих підходів до сучасного використання хутра, зокрема в контексті сталого дизайну, апсайклінгу, редизайну та повторного використання матеріалів.

Уточнено:

- понятійно-термінологічний апарат дослідження, зокрема зміст понять «художньо-стилістична домінанта», «художньо-пластична домінанта», «формотворення хутового виробу», «образно-асоціативна модель»;

- особливості історичного розвитку хутових виробів України в контексті народного кушнірства, фабричного виробництва та сучасного дизайну;
- роль матеріалу, кольору, фактури, декору, силуету й конструкції у формуванні художнього образу хутового виробу;
- характерні ознаки фольклорно-архетипного, класично-референтного, модульно-трансформативного та авангардно-експериментального типів хутових виробів;
- значення окремих виробничих осередків, студій, авторських майстерень і дизайнерських практик у розвитку сучасної художньої культури хутового виробу.

У науковий обіг введено та систематизовано матеріали, що стосуються традиційних і сучасних хутових виробів, авторських моделей, студійних розробок, фабричних зразків, фотоматеріалів, музейних і приватних джерел, які репрезентують розвиток хутових виробів України середини ХХ — початку ХХІ століття.

6. Використання та апробація результатів роботи

Основні теоретичні положення та практичні результати дисертаційного дослідження апробовано у виступах здобувачки на наукових, науково-практичних і мистецьких конференціях, семінарах, фахових обговореннях кафедри дизайну і теорії мистецтва, а також відображено у наукових публікаціях за темою дисертації.

Результати роботи можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях з мистецтвознавства, декоративно-прикладного мистецтва, дизайну одягу, художньої обробки шкіри та хутра, а також у навчальному процесі, музейній, виставковій, реставраційній і дизайнерській практиці.

Загальний висновок

Дисертаційна робота «Художньо-стилістичні домінанти хутових виробів України середини ХХ — початку ХХІ століття» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, у якому розв'язано актуальне наукове завдання, що полягає у виявленні, систематизації та мистецтвознавчому обґрунтуванні художньо-стилістичних домінант хутових виробів України.

Результати роботи можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях з мистецтвознавства, декоративно-прикладного мистецтва, дизайну одягу, художньої обробки шкіри та хутра, а також у навчальному процесі, музейній, виставковій, реставраційній і дизайнерській практиці.

Загальний висновок

Дисертаційна робота «Художньо-стилістичні домінанти хутрових виробів України середини ХХ — початку ХХІ століття» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, у якому розв'язано актуальне наукове завдання, що полягає у виявленні, систематизації та мистецтвознавчому обґрунтуванні художньо-стилістичних домінант хутрових виробів України.

Одержані результати мають наукову новизну, теоретичне й практичне значення, сприяють поглибленню уявлень про хутрові вироби як складову українського декоративно-прикладного мистецтва, дизайну одягу та національної матеріально-художньої культури.

Дисертація відповідає вимогам до наукових робіт, поданих на здобуття ступеня доктора філософії, а її авторка — Сандюк Лариса Петрівна — заслуговує на подальший розгляд роботи у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація** з галузі знань **02 Культура і мистецтво**.

Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі дизайну і теорії мистецтва, науковий керівник кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент Макогін Г.В..

Робота є результатом самостійних досліджень Сандюк Лариси Петрівни.

Перелік публікацій за темою дисертації. За результатами досліджень опубліковано 8 наукових праць, з яких:

- 4 статті надруковано в наукових фахових виданнях України (категорії Б) із філології;
- 4 тези— у матеріалах науково-практичних конференцій;

Статті у наукових фахових виданнях України категорії (Б):

1. Сандюк Л. Сандюк В. Засоби художньої виразності в проектуванні виробів з хутра. *Науковий збірник: Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених*. 2022 р. № 57. Том 3. С. 56–61.
DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/57-3-9>
URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/57_2022/part_3/9.pdf
2. Сандюк Л. Сандюк В. Концептуальний напрямок у дизайні хутрових виробів. *Науковий збірник. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених*. 2023р. № 60. Том 3. С. 98–103.
DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-3-14>
URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/60_2023/part_3/14.pdf
3. Сандюк Л. Сандюк В. Екологічний та естетичний аспект в дизайні виробів з хутра. *Народознавчі зошити*. 2023. № 3 (171). С. 671—676
DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2023.03.671>
URL: <https://nz.lviv.ua/2023-3-16/>
4. Сандюк Л. Сандюк В. Організація кушнірства від ремісничих цехів до промислового виробництва на теренах західної України. історичний аспект *Науковий збірник. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених*. 2023. Вип. 70, том 2. С. 86-91
DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/70-2-11>
URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/70_2023/part_2/11.pdf

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

5. Сандюк Л. Мотиви української вишивки в колекції сучасних дизайнерів. XVII Міжнародна науково-практична конференція «Multidisciplinary academic notes. Theory, methodology and practice» Tokio, Японія Multidisciplinary academic notes. Theory, methodology and practice: The XVII International Scientific and Practical Conference. May 03–06, 2022, Tokyo, Japan. С. 128–129

URL:

<https://isg-konf.com/multidisciplinary-academic-notes-theory-methodology-and-practice/>

6. Сандюк Л. Сандюк В. Роль концепцій у дизайні хутрових колекцій Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми науки, освіти та технологій в умовах сучасних викликів» 21 березня 2023 року в м. Умань, Україна. С. 44-47.

URL:

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c388a30d-5591-464f-85f4-d84331093157/content>

7. Сандюк Л. Сандюк В. Основні напрямки розвитку мистецтва та дизайну України як частини європейського простору. III Міжнародна науково-практична конференція «Гагенмейстерські читання». Європейська Україна: культура, мистецтво, ідентичність 1– 2 грудня 2023, м. Кам'янець Подільський. С.-78-80

URL: <https://art.kpnu.edu.ua/2023/11/30/prohrama/>

8. Лариса Сандюк. «Традиціоналізм в концепції дизайну хутрових виробів в Україні. IX Міжнародна міждисциплінарна конференція «Народне мистецтво XXI століття: актуальні напрямки досліджень», яка пройшла 11 грудня 2025 р. у відділі народного мистецтва Інституту народознавства НАН України. С.-7

URL: https://ethnology.lviv.ua/fileadmin/user_upload/Folk_Art_2025.pdf

9. Затверджено в Державному реєстрі патентів України на промислові зразки налічують 238 одиниць (частково подані) <https://lnk.ua/JtTa1YwjG>

ВВАЖАТИ:

Що дисертаційна робота Сандюк Лариси Петрівни на тему «Художньо-стилістичні домінанти хутрових виробів України середини ХХ — початку ХХІ століття» є завершеною самостійною науковою працею, у якій розв'язано важливе наукове завдання, що полягає у комплексному мистецтвознавчому дослідженні художньо-стилістичних домінант хутрових виробів України середини ХХ — початку ХХІ століття.

У дисертації сформульовано низку наукових положень, висновків і практичних рекомендацій, що розкривають специфіку хутрового виробу як цілісного художнього об'єкта, у якому матеріал, силует, конструкція, колір, фактура, декор, технологічні прийоми та образно-асоціативний зміст утворюють взаємопов'язану систему художньої виразності.

Дисертаційна робота має важливе значення для галузі знань 02 Культура і мистецтво за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, оскільки поглиблює наукові уявлення про хутрові вироби України як складову декоративно-прикладного мистецтва, дизайну одягу, художньої обробки шкіри та хутра, а також національної матеріально-художньої культури.

За темою дисертації опубліковано 8 наукових публікацій, у яких відображено основні результати дисертаційного дослідження, з яких: 4 статей надруковано у наукових фахових виданнях України категорії Б зі спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація / галузі знань 02 Культура і мистецтво; 4 тез — у матеріалах всеукраїнських і міжнародних наукових, науково-практичних конференцій; 238 патентів на промисловий взірець апробаційного характеру.

Дисертація відповідає вимогам, встановленим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, зі змінами, а також Вимогам до

оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40, зі змінами.

РЕКОМЕНДУВАТИ дисертаційну роботу «Художньо-стилістичні домінанти хутових виробів України середини XX — початку XXI століття», подану Сандюк Ларисою Петрівною на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація з галузі знань 02 Культура і мистецтво, до подання, розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Розглянувши заяви і документи голови разової спеціалізованої вченої ради, рецензентів і офіційних опонентів та встановивши, що подані документи відповідають вимогам до членів спеціалізованої вченої ради згідно з Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, зі змінами, вважати можливим утворення разової спеціалізованої вченої ради для проведення захисту дисертаційної роботи Сандюк Лариси Петрівни.

Пропонувати вченій раді Університету призначити наступний склад разової ради:

Головою разової спеціалізованої вченої ради

1. **Чуйко Олег Дмитрович**, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Докторська дисертація: спеціальність 26.00.01 – Теорія та історія культури.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3713-5593>

1. **Oleg Chuyko**; Nadiia Babii; Lesia Semchuk; Iryna Kalynovska; Khrystyna Nahorniak Ancient Ruthenian Artistic Traditions of Kholm in the Cultural Space of Medieval Central Europe. Veredas Do Direito, Vol. 23 (2026): Veredas do Direito, v. 23, 2026

ISSN 1806-3845

DOI: <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4669>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001684629300033>

Keywords: Cultural, Heritage, Art, Icon Painting, Iconography, Architectural Monuments, Sacred, Art Décor, Byzantine Culture, Art of Medieval Europe, Kholm, Halych.

2. Nadiia Babii; Lesia Semchuk; **Oleg Chuyko**; Tetiana Maryschuk; Oksana Beilakh. Art in the Context of the Geopoliticalchallenge of 2014-2025. Veredas do Direito, Vol. 23 (2026): Veredas do Direito, v. 23, 2026

ISSN 1806-3845

DOI: <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4668>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001684629300026>

Keywords: Ukraine, War 2014-2025, Fine Arts, Traditional Art, Embroidery, Museum, Mobilization Art Practice, Color

3. **Чуйко О.** Візантійські традиції в декоративно-прикладному мистецтві Галицької землі і Волині періоду Середньовіччя. Народнознавчі зошити : Науковий збірник. Львів, 2022. No 5 (167). С. 1164–1172.

DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2022.05.1164>

URL: <https://nz.lviv.ua/en/2022-en-5-11/>

Ключові слова: традиція, Візантія, культура, ремесло, осередок, артефакт, композиція.

Рецензенти

1. **Бабій Надія Петрівна** ,доктор мистецтвознавства, професор кафедри дизайну і теорії мистецтва Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

1. Nadiia Babii; Lesia Semchuk; Oleg Chuyko; Tetiana Maryschuk; Oksana Beilakh. Art in the Context of the Geopoliticalchallenge of 2014-2025. Veredas do Direito, Vol. 23 (2026): Veredas do Direito, v. 23, 2026

ISSN 1806-3845

ISSN 1806-3845

DOI: <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4669>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:00168462>

9300033

Keywords: Cultural, Heritage, Art, Icon Painting, Iconography, Architectural Monuments, Sacred, Art Décor, Byzantine Culture, Art of Medieval Europe, Kholm, Halych.

2. Nadiia Babii; Lesia Semchuk; **Oleg Chuyko**; Tetiana Maryschuk; Oksana Beilakh. Art in the Context of the Geopoliticalchallenge of 2014-2025. Veredas do Direito, Vol. 23 (2026): Veredas do Direito, v. 23, 2026

ISSN 1806-3845

DOI: <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4668>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:00168462>

9300026

Keywords: Ukraine, War 2014-2025, Fine Arts, Traditional Art, Embroidery, Museum, Mobilization Art Practice, Color

3. **Чуйко О.** Візантійські традиції в декоративно-прикладному мистецтві Галицької землі і Волині періоду Середньовіччя. Народознавчі зошити : Науковий збірник. Львів, 2022. No 5 (167). С. 1164–1172.

DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2022.05.1164>

URL: <https://nz.lviv.ua/en/2022-en-5-11/>

Ключові слова: традиція, Візантія, культура, ремесло, осередок, артефакт, композиція.

Рецензенти

1. **Бабій Надія Петрівна** ,доктор мистецтвознавства, професор кафедри дизайну і теорії мистецтва Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

1. Nadiia Babii; Lesia Semchuk; Oleg Chuyko; Tetiana Maryschuk; Oksana Beilakh. Art in the Context of the Geopoliticalchallenge of 2014-2025. Veredas do Direito, Vol. 23 (2026): Veredas do Direito, v. 23, 2026

ISSN 1806-3845

DOI: <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4668>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001684629300026>

Keywords: Ukraine, War 2014-2025, Fine Arts, Traditional Art, Embroidery, Museum, Mobilization Art Practice, Color

2. Oleg Chuyko; **Nadiia Babii**; Lesia Semchuk; Iryna Kalynovska; Khrystyna Nahorniak Ancient Ruthenian Artistic Traditions of Kholm in the Cultural Space of Medieval Central Europe. Veredas Do Direito, Vol. 23 (2026): Veredas do Direito, v. 23, 2026

ISSN 1806-3845

DOI: <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4669>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001684629300033>

Keywords: Cultural, Heritage, Art, Icon Painting, Iconography, Architectural Monuments, Sacred, Art Décor, Byzantine Culture, Art of Medieval Europe, Kholm, Halych.

3. **Nadiia Babii**; Iryna Chmelyk; Lesia Semchuk; Viktoriya Typchuk; Yurii Voloshchuk. Art Practices in Museums of Western Ukraine — from Subject to Method. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research, Vol. 12, Issue 1, Special Issue XXVII, 2022. Pp. 91–98 / 91–99.

ISSN 1804-7890

ISSN 2464-6733 (Online)

URL: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120127/papers/A_17.pdf

Keywords: Art Practice, Western Ukraine, Museum.

4. **Бабій, Н.**, Губаль, Б. Композиція в дизайні. Особливості емотивного конструкту. АРТ-платФОРМА. 2023. Вип. 1(7). С. 170-188.

<https://doi.org/10.51209/platform.1.7.2023.170-188>

Ключові слова: професійна освіта дизайнера, емотивність, композиція, кольорознавство, синестезія, експериментальні методики 70-х – початку 80-х рр. XX ст.

5. Бабій, Н. Культурно-мистецькі практики у контексті стратегій опору й оборони 2022. Народознавчі зошити. № 2 (170), 2023. С. 299-306

DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2023.02.299>

URL: <https://doi.org/10.15407/nz2023.02.299>

Keywords: artistic activism, war 2022, Western Ukraine, reactivity, reflection.

2. Семчук Леся Ярославівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва,

Кандидатська дисертація: спеціальність 17.00.06 – декоративне і прикладне мистецтво, 27.05.2009. Диплом кандидата наук: ДК №052711

1. Nadiia Babii; **Lesia Semchuk**; Oleg Chuyko; Tetiana Maryschuk; Oksana Beilakh. Art in the Context of the Geopoliticalchallenge of 2014-2025. Veredas do Direito, Vol. 23 (2026): Veredas do Direito, v. 23, 2026

ISSN 1806-3845

DOI: <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4668>

URL:<https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001684629300026>

Keywords: Ukraine, War 2014-2025, Fine Arts, Traditional Art, Embroidery, Museum, Mobilization Art Practice, Color

2. Oleg Chuyko; Nadiia Babii; **Lesia Semchuk**; Iryna Kalynovska; Khrystyna Nahorniak Ancient Ruthenian Artistic Traditions of Kholm in the Cultural Space of Medieval Central Europe. Veredas Do Direito, Vol. 23 (2026): Veredas do Direito, v. 23, 2026

ISSN 1806-3845

DOI: <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4669>

URL:<https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001684629300033>

Keywords: Cultural, Heritage, Art, Icon Painting, Iconography, Architectural Monuments, Sacred, Art Décor, Byzantine Culture, Art of Medieval Europe, Kholm, Halych.

3. Семчук Л. Діяльність мистецького простору «Майстерня Магди Дзвін» у контексті відродження української народної вишивки на початку XXI століття. Народознавчі зошити. – Львів, 2022. – Вип. 4. (166) – С. 928–937.

DOI :<https://doi.org/10.15407/nz2022.04.928>

URL:<https://nz.lviv.ua/en/2022-en-4-18/>

Keywords: clothing embroidery, «Magda Dzvin's Workshop», art space, embroidery techniques, stitching methods, embroidery art, performance skills, educational formats.

4. Семчук Л. Дослідницькі та творчі практики Ганни Рогатинської в аспекті реплікації української традиційної вишитої сорочки на початку ХХІ століття. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. – Вип. 65. Том 2. – С. 139–145

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/65-2-18>

URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/65_2023/part_2/18.pdf

Ключові слова: вишита сорочка, реплікація, шов, орнаментально-колеристичні структури, техніка, майстриня, традиція.

5. Семчук Л. Домінуючі кольори у художній системі народного вбрання Гуцульщини другої половини ХІХ століття. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 51. – С. 202–207.

DOI : <https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-30>

URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/51_2022/30.pdf

Ключові слова: поліхромність, колір, червоний, народне вбрання, вишивка, Гуцульщина.

Офіційними опонентами:

4. Лагода Оксана Миколаївна, доктор мистецтвознавства, професор кафедри дизайну текстилю та одягу Харківська державна академія дизайну і мистецтв .

1. Lahoda O, Alferova Z., Hurdina V. Clothing displayed in museums: from conservation to innovative design representations. *Muzeológia a kultúrne dedičstvo*. 2022. Vol. 10, number: 4, pp. 47-62.

ISSN:

DOI: <https://doi.org/10.46284/mkd.2022.10.4.3>

URL:

Keywords: costume, design of expositions, museum space, representation

2. Lahoda, O., Tokar, M., Hurdina, V., Bondarenko, B., & Ieremenko, I. (2023). Ecodesign and initiatives of sustainable development in the dimension of passion of artistic and design creativity. *Amazonia Investiga*, 12(65), 212-218.

ISSN: 2322-6307

DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.65.05.20>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001038668700020WOS>

Ключові слова: textile and clothing design, art and design creativity, design-project ethics, sustainable development, individual passion of the designer, ecological paradigm.

3. Lin, Y., & Lahoda, O. (2025). Clothing the Nomad: Fashion as a Reflection of Postmodern Identity. *ANNALES, SERIES HISTORIA ET SOCIOLOGIA*, 35(4), 531–544.

ISSN:1408-5348

DOI: <https://doi.org/10.19233/ASHS.2025.35>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001666268700011>

Keywords: design; image; nomadic discourse; reflection; visual narrative

4. Гасем А., Лагода О. Багатовимірний формотворчий контекст концептуального дизайну: метод інверсії. *HUDPROM. THE UKRAINIAN ART AND DESIGN JOURNAL*. 2024. XXVI [1]. С. 18-26.

DOI: <https://doi.org/10.61993/2786-7285.2024.01.02>

URL: <https://hudprom.org.ua/index.php/hp/article/view/36/83>

Ключові слова: дизайн одягу, формотворення, концептуалізація, морфологічні трансформації, деконструкція, інверсія

2. Куцир Тетяна Василівна, кандидат мистецтвознавства, науковий співробітник відділу народного мистецтва Інституту народознавства НАН України, м.Львів

1 Eglė Kumpikaitė, Olena Nykorak, Erika Nenartavičiūtė, Ludmyla Herus, Tetiana Kutsyr, Daiva Milašienė, Olena Kozakevych, Žaneta Rukuižienė. Comparative Analysis of Western Ukrainian and Lithuanian Folk Towels. *Fibres & Textiles in Eastern Europe*. 2023. No 2 (31). P. 26—38.

<https://doi.org/10.2478/ftce-2023-0013>

DOI: <https://doi.org/10.2478/ftce-2023-0013>

Keywords : traditional towels, of the western part of Ukraine and Lithuania, weaving technique, ornamental motifs.

3. Никорак О., Герус Л., Куцир Т. Сучасний етнографічний текстиль України: розвиток мистецької традиції. Народознавчі зошити. № 2 (182), 2025. С. 259—280.

<https://nz.lviv.ua/archiv/2025-2/4.pdf>

Ключові слова: етнографічний текстиль, мистецька традиція, ткацтво, вишивка, орнамент.

4. Никорак О., Герус Л. Куцир Т. Узорноткані пояси Західної України і Литви: техніки, орнаментика, функції. Народознавчі зошити. 2022. № 5 (167). С. 1147—1163.

<https://doi.org/10.15407/nz2022.05.1147>

Ключові слова: Україна, Литва, ткацтво, пояс, техніка, орнамент, обряд, звичай.

5. Куцир Т., Мілашенє Д., Рукуйженє Ж. Вишивка у традиційних тканих рушниках західної частини України та Литви: порівняльний аспект. Народознавчі зошити. 2023. № 3 (171). С. 792—804. DOI:

<https://doi.org/10.15407/nz2023.03.792>.

Ключові слова: Україна, Литва, традиційний рушник, ткацтво, вишивка, орнамент, мотив.

Голова фахового семінару
доктор мистецтвознавства,
професор, дизайну і теорії мистецтва

Ірина Дундяк

Секретар семінару
асистент кафедри дизайну
і теорії мистецтва
05.червня 2026 року

Галина Пастух